

ΕΡΓΑΣΙΑ ΑΡΧΑΙΩΝ

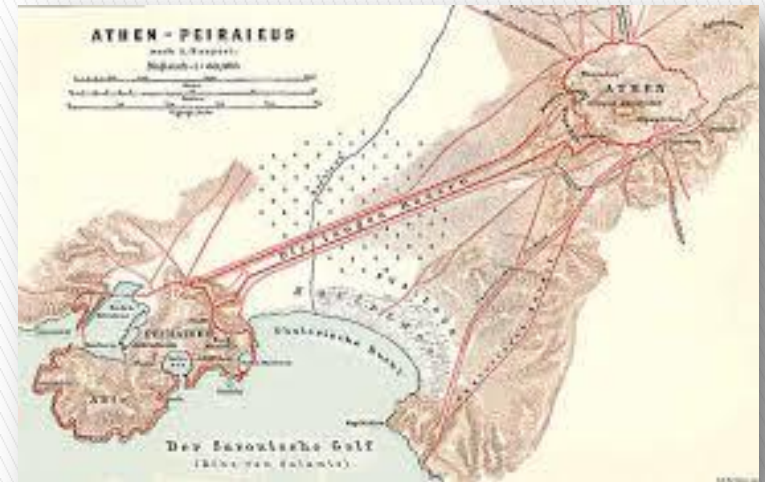
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:25/1/2016

ΜΑΘΗΤΗΣ:ΤΣΙΛΙΓΙΑΝΝΗΣ ΜΑΡΙΟΣ

ΘΕΜΑ: ΣΚΙΑΓΡΑΦΗΣΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΩΝ

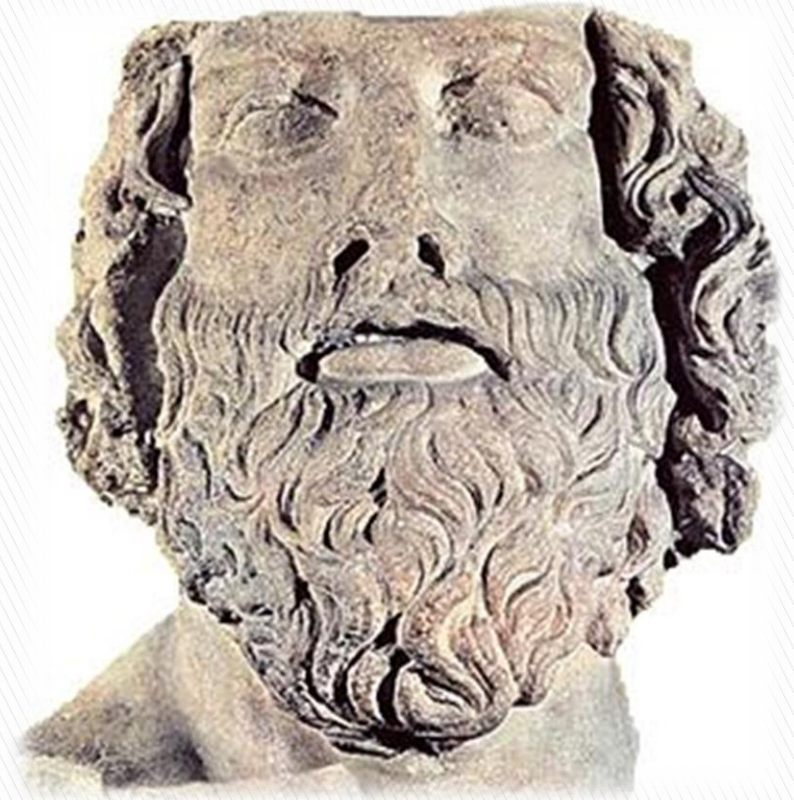
ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

- ▶ Το 404π.Χ έφτασαν στην Αθήνα τα θλιβερά νέα της συντριβής του αθηναϊκού στόλου από τον σπαρτιατικό στους Αιγός Ποταμούς. Μετά από την εύκολη νίκη του Λυσάνδρου, ο Θηραμένης ανέλαβε την διαπραγμάτευση με τους Λακεδαιμονίους για την διατήρηση των τειχών της πόλης, και με την ιδιότητα αυτήν έμεινε κοντά στον Λύσανδρο τρεις μήνες.

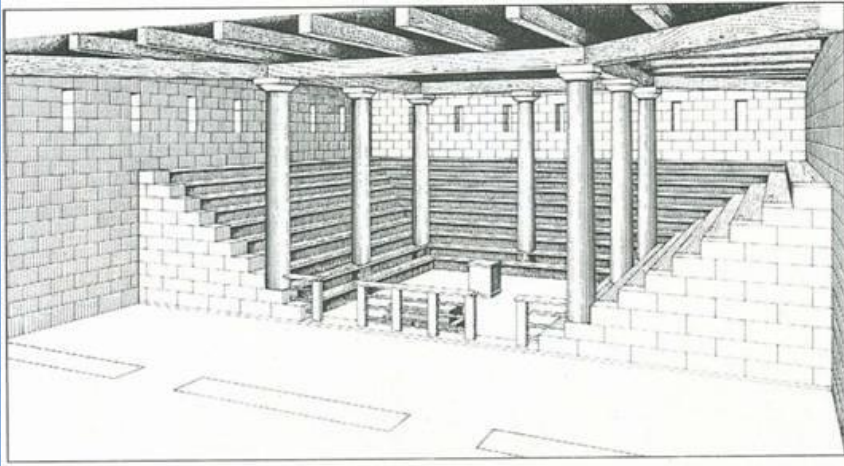
Τα μακρά τείχη

- ▶ Ο Θηραμένης από καιρό είχε ενεργό ανάμειξη στα πολιτικά πράγματα της Αθήνας ως μετριοπαθής ολιγαρχικός. Η δραστηριοποίησή του λοιπόν στον πολιτικό χώρο, αλλά κυρίως οι πολιτικές του πεποιθήσεις οδήγησαν τους Αθηναίους στην απόφαση να στείλουν αυτόν ως πρεσβευτή τους στους Λακεδαιμονίους, θεωρώντας ότι θα γινόταν ευνοϊκά δεκτός από αυτούς και ότι θα μπορούσε να διαπραγματευτεί αξιοπρεπέστερα τους όρους της ειρήνης.

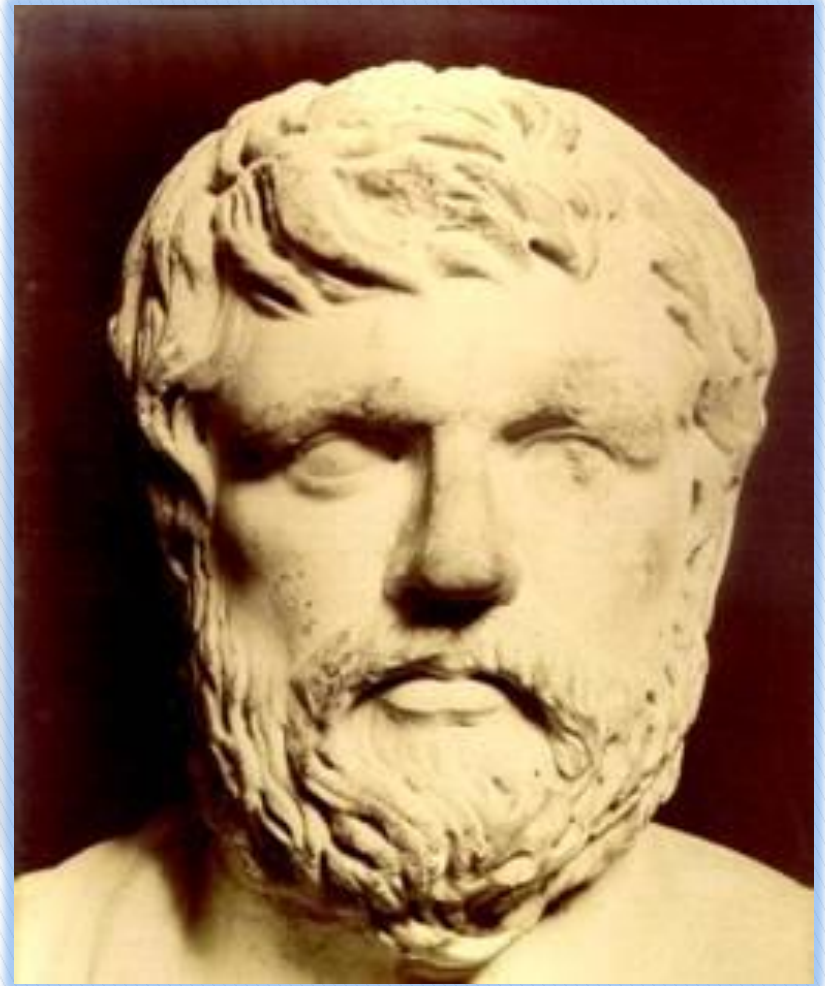

ΛΥΣΑΝΔΡΟΣ

- ▶ . Ο Ξενοφών αναφέρει πως ο Θηραμένης καθυστέρησε επίτηδες τις διαπραγματεύσεις, ώστε οι Αθηναίοι, αντιμετωπίζοντας το φάσμα της πείνας εξαιτίας του αποκλεισμού τους να δεχτούν ότι πρότεινε ο Λύσανδρος. Κατόπιν για να δικαιολογήσει την αργοπορία του, ισχυρίστηκε ότι ο Λύσανδρος τον είχε κατακρατήσει, απαγορεύοντας του την αποχώρηση. Ο λαός είχε πραγματικά ξεπεράσει τα όρια και τις αντοχές του και είναι θλιβερό που μπροστά στη φρίκη της πείνας ένας τόσο μεγαλειώδης λαός κρεμόταν κυριολεκτικά από το στόμα του Θηραμένη και των άλλων για να ακούσει ότι θα έβγαινε επιτέλους από το αδιέξοδο. **Η προδοτική στάση του Θηραμένη αποτελεί την πρώτη γνωριμία μας με το χαρακτήρα του.** Στη συνέχεια γίνεται ένας από τους τριάκοντα τυράννους και μάλιστα φίλος του Κριτία.

ΑΝΑΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΒΟΥΛΕΥΤΗΡΙΟΥ

ΞΕΝΟΦΩΝ

- ▶ Τον πρώτο χρόνο ο Κριτίας με το Θηραμένη ήταν φίλοι, όμως γρήγορα οι δυο άντρες ήρθαν σε ρήξη, καθώς ο Θηραμένης δεν ενέκρινε τη τακτική εκκαθαρίσεων του Κριτία. **Ο Θηραμένης θεωρούσε πως ένα πολίτευμα συγκροτημένο από τους "άριστους" δεν θα μπορούσε να μετακυλήσει στην τρομοκρατία και την βιαιοπραγία**
- ▶ Ο Κριτίας είχε καταλάβει από την αρχή την διαφορά νοοτροπίας του με τον Θηραμένη. Όταν λοιπόν διαμαρτυρήθηκε στον Κριτία για τις ενέργειές του, εκείνος του απάντησε πως το καθεστώς του πολιτεύματος είναι τυραννικό, επομένως ήταν αναγκαίο να εκδιώξουν τους πιο επίφοβους μετά την ήττα της Αθήνας. Ο Θηραμένης παρατήρησε με δηκτικότητα πως οι Τριάκοντα έπρατταν πλέον χειρότερα από εκείνους οι οποίοι εξεβίαζαν τους πολίτες την περίοδο της δημοκρατίας με σκοπό το κέρδος.

ΔΙΚΗ ΘΗΡΑΜΕΝΗ

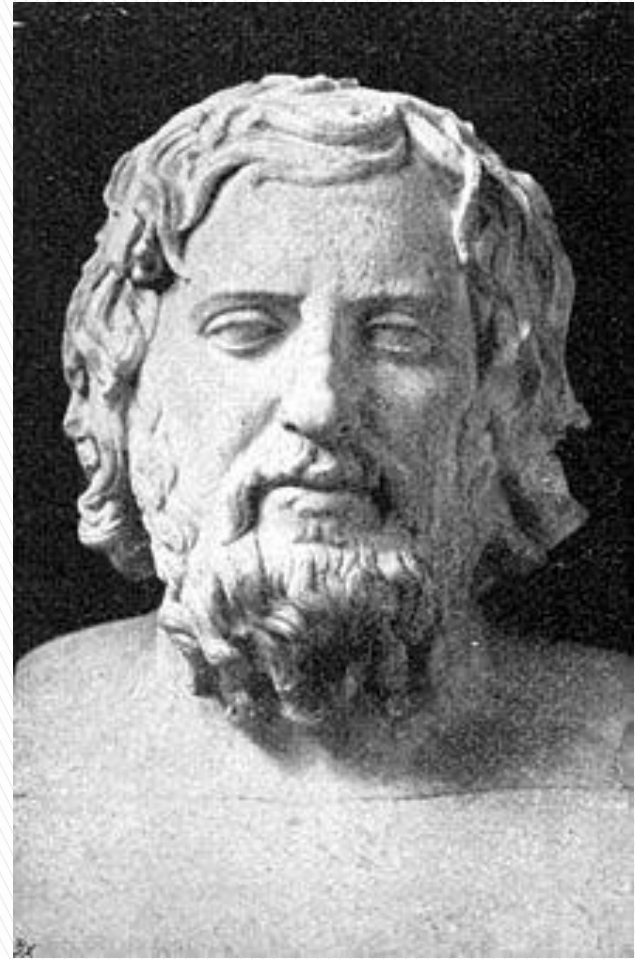
Η δίκη-παρωδία, η οποία οδήγησε στο θάνατο του Θηραμένη, ουσιαστικά ξεκίνησε από αυτή τη ρητορική μονομαχία. Μετά από το λόγο του Θηραμένη στη Βουλή που αναφερόταν στους όρους με τους οποίους οι Λακεδαιμόνιοι θα έκαναν ειρήνη – μιλώντας πάντα για την καταστροφή των Μακρών Τειχών- η πλειοψηφία του κοινού επιδοκίμασε τις προτάσεις του Θηραμένη και αποφάσισε να δεχτεί την ειρήνη του.

- ▶ Επειδή η συγκεκριμένη αντίδραση του κοινού δεν εξυπηρετούσε τους σκοπούς του, αμέσως ο Κριτίας παρενέβη ώστε να αποφευχθεί η αθώωση του και να πετύχει η καταδίκη του Θηραμένη. Για την επιτυχία του σκοπού αυτού, χρησιμοποίησε ως έμμεση απειλή για τους βουλευτές τους άντρες του - οπλισμένους με μαχαίρια - και παίρνοντας το λόγο, αφού θεώρησε τον εαυτό του προστάτη της βουλής, διέγραψε παράνομα το Θηραμένη από τον κατάλογο των τριών χιλιάδων πολιτών και τον καταδίκασε σε θάνατο, προκειμένου να προστατέψει το ολιγαρχικό πολίτευμα.

- ▶ Μετά την παράνομη καταδίκη του από τον Κριτία, ο Θηραμένης ανεβαίνοντας στο βωμό της βουλής, ικέτεψε τους βουλευτές να τηρήσουν τα νόμιμα και να μη δίνουν το δικαίωμα στον Κριτία να επιβάλλεται στη δική τους θέληση. Δήλωσε, επίσης, ότι γνωρίζει πως η καταφυγή του στο βωμό δε θα βοηθούσε τη σωτηρία του, καταδεικνύοντας έτσι, και την ασέβεια του Κριτία προς τους θεούς. Τέλος, τόνισε στους βουλευτές πως όσο εύκολα και αυθαίρετα σβήστηκε το δικό του όνομα από τον κατάλογο των «τρισχιλίων» με τον ίδιο τρόπο θα μπορούσε να σβηστεί και το δικό τους. **Τίποτα όμως δεν εμπόδισε τον θάνατό του.**

- ▶ Ο Κριτίας αποφάσισε αυθαίρετα την καταδίκη του σε θάνατο. Λίγο πριν το θάνατο και κατά τη διάρκεια μεταφοράς του επειδή φώναζε ο Θηραμένης, καταγγέλλοντας την παρανομία και την ασέβεια των διωκτών του, μέσα στην αγορά, ο Σάτυρος τον απείλησε ότι θα τον χτυπήσει («αν δεν σωπάσεις, θα κλάψεις»), ενώ τον έσερνε για εκτέλεση. Η απάντηση του Θηραμένη στον Σάτυρο και η τελευταία του φράση «Κριτία τῷ καλῷ» δείχνουν το «παιγνιώδες» του χαρακτήρα του.

ΘΗΡΑΜΕΝΗΣ

- ▶ Στις δικτατορίες τελικά δεν χωρούν οι μετριοπαθείς και οι διαφωνούντες. Ο **Θηραμένης παραμένει αμφιλεγόμενη προσωπικότητα, μετά το θάνατο του** - ο Λυσίας τον κατήγγειλε σθεναρά ενώ πολιτικοί σύμμαχοι του και άλλοι υπερασπίστηκαν τις ενέργειες του. **Οι σύγχρονες ιστορικές εκτιμήσεις μετατοπίστηκαν κατά τη διάρκεια του χρόνου** - στον 19ο αιώνα, η συμμετοχή του Θηραμένη και η χρήση των Αργινουσών καταδικάστηκαν ευρέως, αλλά τα κείμενα των μελετητών του 20ου αιώνα υποστηρίζουν θετικότερες εκτιμήσεις. Μερικοί ιστορικοί θεωρούν τον Θηραμένη εγωιστή και τυχοδιώκτη, ενώ κάποιοι άλλοι τον θεωρούν μετριοπαθή. Οι λεπτομέρειες για τις ενέργειες του, τα κίνητρα του και τον χαρακτήρα του συζητούνται ακόμα και σήμερα.

ΚΡΙΤΙΑΣ

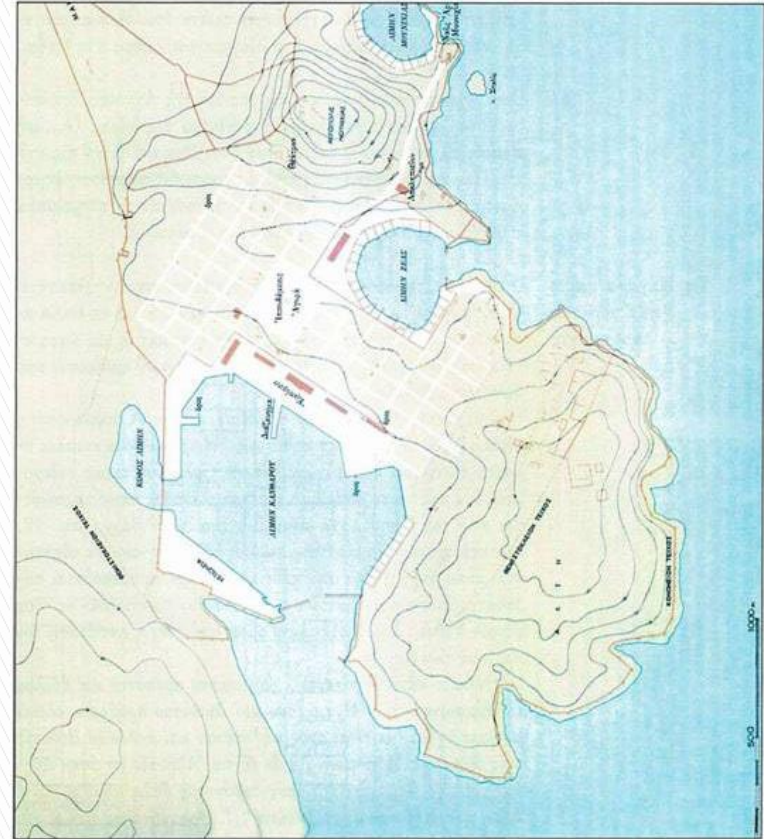
- ▶ Φαίνεται ότι ο Κριτίας είναι **επικεφαλής της πιο ακραίας ομάδας των τριάκοντα τυράννων**. Στο επεισόδιο με τον Θηραμένη όταν οι βουλευτές / δικαστές έδειξαν την αθωωτική τους διάθεση για το Θηραμένη, ο Κριτίας **επενέβη ωμά και απροκάλυπτα** για να εκβιάσει και να ανατρέψει τη δικαστική απόφαση. Ο Κριτίας θεωρούσε την αθώωση του Θηραμένη με τη ψήφο των βουλευτών ως κάτι ανυπόφορο για αυτόν. Η φράση **«καὶ τοῦτο οὐ βιωτὸν ἡγησάμενος»** είναι **χαρακτηριστική της εμπάθειας και του μίσους που τρέφει ο Κριτίας κατά του Θηραμένη**, αφού κρίνει ότι η ζωή του δεν αξίζει αν ο αντίπαλος του γλιτώσει. Για αυτό και επιζητεί πάση θυσία την καταδίκη.

Όταν η δίκη έγερνε
προς το μέρος του
Θηραμένη, ο Κριτίας
εκβιάζει τη
δικαστική απόφαση
με την απειλή των
όπλων.

- ▶ **Ο Κριτίας παραλογίζεται λόγω της εχθρότητας και της σκληρότητάς του προς τον Θηραμένη.**
Το μόνο επιχείρημα στο οποίο επικαλείται τη λογική των δικαστών είναι πως το καθεστώς δεν μπορεί να λειτουργεί και να υπάρχει όταν το αντιμάχονται και γι' αυτό χρειάζεται εκκαθαρίσεις των αντιφρονούντων. Έμμεσα αναγνωρίζει ότι το καθεστώς αυτό δημιουργήθηκε και συνεχίζει να λειτουργεί σε συνθήκες πολιτικής ανωμαλίας.

- ▶ Αντιθέτως, σε όλο το λόγο του επικαλείται το συναίσθημα των δικαστών απειλώντας τους με την παρουσία των μαχαιροφόρων και αναγκάζοντάς τους να λειτουργήσουν όχι με γνώμονα τη λογική και τη δικαιοσύνη αλλά το φόβο για τη ζωή τους, αν η απόφαση είναι αθωωτική για το Θηραμένη. **Η εκδικητικότητα του Κριτία και η απέχθειά του προς το Θηραμένη θριαμβεύουν στο τέλος, ενώ η μετριοπάθεια του Θηραμένη τιμωρείται παραδειγματικά.**

- ▶ **Βεβαίως και ο Κριτίας δεν γλίτωσε από την μοίρα του αίματος.** Θανατώθηκε αργότερα στον Πειραιά όταν μάταια επιχείρησε να καταπνίξει την επανάσταση των εξόριστων δημοκρατικών πολιτών, οι οποίοι, με επικεφαλής τον Θρασύβουλο, ξεκίνησαν από την Θήβα και τα Μέγαρα και πέτυχαν την αποκατάσταση της δημοκρατίας.

Ο Πειραιάς στην αρχαιότητα

- ▶ Τελικά θεωρήθηκε ψυχή του καθεστώτος των τριάκοντα και υποστηρικτής του δόγματος «η βία για τη βία». **Ακραίος, κυνικός, απροκάλυπτα εξουσιαστικός επιβεβαιώνει την άποψη ότι στα τυραννικά καθεστώτα η αρχή μοιάζει ευκολή αλλά το τέλος είναι για όλους δύσκολο.**

ΤΕΛΟΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ